

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1107/2023
08.10.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Тамара Живановић Мићић, адвокат из ..., против туженог Филолошког факултета Универзитета у Београду, чији је пуномоћник Мирјана Ђокић, адвокат из ..., ради поништаја одлуке, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Гж1 3130/22 од 05.10.2022. године, у седници одржаној 08.10.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

Ревизија тужиоца се **УСВАЈА** и **УКИДА СЕ** решење Апелационог суда у Београду Гж1 3130/22 од 05.10.2022. године и предмет враћа другостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 894/22 од 25.05.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је поништена одлука Изборног већа туженог бр. ... од ...2016. године, којом је кандидат ББ изабран за асистента на Филолошком факултету за ужу научну област ..., предмет ... као незаконито. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да након правноснажности одлуке, у року од 15 дана, понови поступак избора за асистента за ужу научну област Општа лингвистика. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 297.750,00 динара.

Апелациони суд у Београду је, решењем Гж1 3130/22 од 05.10.2022. године, ставом првим изреке, укинуо пресуду Првог основног суда у Београду П1 894/22 од 25.05.2022. године у ставу првом и другом изреке и одбацио тужбу тужиоца. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев тужиоца да се обавезе тужени да му накнади трошкове поступка у износу од 257.750,00 динара и обавезан тужилац да туженом накнади трошкове у износу од 196.500,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 66.000,00 динара.

Против правноснажног другостепеног решења, тужилац је благовремено изјавио ревизију, наводећи да решење побија из свих законских разлога.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијано решење сагласно одредби члана 408. и члана 420. став 6. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и закључио да је ревизија тужиоца основана.

Према стању у списима, тужилац је Првом основном суду у Београду против туженог поднео тужбу са основним и евентуалним тужбеним захтевом. Основним тужбеним захтевом је тражио да се поништи одлука Изборног већа туженог бр. ... од ...2016. године, којом је кандидат ББ изабран за асистента за ужу научну област ..., предмети ... и ..., на Филолошком факултету у Београду и обавезе тужени да након правноснажности одлуке понови поступак избора за асистента за ту научну област. Евентуалним тужбеним захтевом тражено је да се поништи конкурс за избор у звање асистента за наведену научну област и предмете, објављен у листу „Послови“ бр. ... од ...2015. године и обавезе тужени да након правноснажности одлуке поново распише конкурс за избор у звање асистента за ужу научну област ... Из образложења одлуке чији се поништај тражи, произлази да је декан Филолошког факултета Универзитета у Београду расписао конкурс за избор асистента за ужу научну област ..., предмет ... и ..., који је објављен у листу „Послови“ ... од ...2015. године. На конкурс су се пријавила два кандидата, ББ и тужилац. Комисија за писање извештаја о предложеним кандидатима је сачинила извештај бр.1558/1, који је оглашен у јавности 17.06.2016. године и дала предлог да се изабере кандидат ББ. Тужилац је 01.07.2016. године изјавио приговор на извештај комисије а комисија је извештајем од 05.09.2016. године доставила одговор на приговор, сматрајући да је приговор у потпуности неоснован. На основу предлога, приговора кандидата АА и одговора Комисије за писање извештаја на уложени приговор, Изборно веће Филолошког факултета је са 206 гласова „за“ и 3 уздржана гласа донело одлуку о избору ББ. У одлуци је наведено да је изборни поступак на Филолошком факултету Универзитета у Београду коначан. Тужилац је 30.11.2016. године поднео жалбу против одлуке Изборног већа том већу, декану и Савету факултета.

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 143/17 од 25.04.2019. године, усвојен је основни тужбени захтев тужиоца. Одлучујући о жалби туженог изјављеној против првостепене пресуде Апелациони суд у Београду је побијаним решењем Гж1 3130/22 од 05.10.2022. године, укинуо пресуду првостепеног суда и тужбу тужиоца одбацио са образложењем да предмет судске заштите може бити коначна одлука, а предмет тужбеног захтева у овој парници је само одлука Изборног већа од 16.11.2016. године, као првостепена одлука. Побијано решење је донето на основу члана 122. и 123. Статута Филолошког и члана 12. Правилника туженог о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника на Филолошком факултету од 10.11.2006. године.

По становишту Врховног суда, разлози другостепеног суда се не могу прихватити као правилни.

Предмет спора у овој правној ствари је законитост одлуке Изборног већа туженог од 16.11.2016. године, донете у изборном поступку, односно поводом избора у научно звање асистента код туженог (основни тужбени захтев), односно поништај конкурса за избор у звање асистента (евентуални тужбени захтев).

Законом о високом образовању („Сл. гласник РС“, бр.76/2005...87/16), који је важио у време доношења оспорене одлуке, односно расписивања оспореног конкурса,

у одредби члана 62. било је прописано да наставно особље високошколске установе чине лица која остварују наставни, научни, истраживачки и уметнички рад (став 1.); наставно особље, у смислу овог закона, јесу: наставници, истраживачи и сарадници (став 2.). Одредбом члана 63. тог закона прописано је да звања наставника високошколске установе јесу: предавач, професор струковних студија, доцент, ванредни професор и редовни професор (став 1.), а одредбом члана 64. истог закона прописани су услови за избор у звање наставника и одредбом члана 65. заснивање радног односа и стицање звања наставника. Према одредби члана 70. истог закона, звања сарадника су: сарадник у настави и асистент (став 1.). Према члану 72. истог закона, високошколска установа бира у звање асистента студента докторских студија који је претходне нивое студија завршио са укупном просечном оценом најмање 8 (осам) и који показује смисао за наставни рад (став 1.); посебни услови за избор у звање асистента утврђују се општим актом високошколске установе (став 3.); са лицем изабраним у звање асистента закључује се уговор о раду на период од три године са могућношћу продужења за још три године (став 7.); уговор из става 7. овог члана закључује орган пословођења високошколске установе (став 9.).

Према одредби члана 74. истог закона, у погледу права, обавеза и одговорности запослених на високошколској установи, примењује се закон којим се уређује рад, ако овим законом није друкчије одређено (став 1.); о појединачним правима, обавезама и одговорностима запослених на високошколској установи одлучује орган пословођења те установе (став 2.).

Одредбом члана 46. овог Закона, прописано је да је Статут основни општи акт високошколске установе којим се уређује организација установе, начин рада, управљање и руковиђење, као и друга питања од значаја за обављање делатности и рад високошколске установе, ускладу са законом.

Према Статуту туженог од 29.03.2016. године, који је био на снази у време доношења оспорене одлуке туженог, у члану 103. став 4. прописано је да се изборни поступак за сарадничка звања завршава на факултету одлуком изборних већа (за разлику од поступка избора за наставнике, у ком случају се поступак завршава предлозима изборних већа која се упућују стручним телима Универзитета).

У конкретном случају, тужени је донео одлуку о избору у наставно звање без заснивања радног односа изабраног кандидата. Ова одлука има све карактеристике управног акта, будући да је одлуку донео надлежни орган факултета (Изборно веће), у вршењу јавних овлашћења, ауторативно, у поступку који је прописан законом, решавајући о правима физичких лица у управној ствари, непосредно примењујући пропис. Притом је та одлука, насупрот становишту другостепеног суда, коначна с обзиром на то да цитирана одредба Статута туженог не предвиђа двостепени поступак када је у питању одлучивање о избору за сарадничка звања. Чињеница да Правилник туженог о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника од 10.11.2006. године, у члану 12. предвиђа право учесника конкурса који није изабран на на приговор Савету факултета против одлуке о избору у звање сарадника је без утицаја јер у хијерархији ових правних аката, Статут као основни општи акт има јачу правну снагу од Правилника па у овој ситуацији (када одредбе Правилника по неком питању нису усаглашене са одредбама Статута), примењује се одредба Статута.

Дакле, како је реч о коначном управном акту, оцена законитости те одлуке врши се у управном спору, сагласно члану 3. став 1. Закона о управним споровима, будући

да се ради о појединачном акту којим се решава о праву, а у погледу кога у Закону о високом образовању није предвиђена другачија судска заштита. Тужбу је поднео тужилац као незабрани кандидат, а не као запослено лице ради остваривања права прописаних Законом о високом образовању, у ком случају би се примењивао закон којим се уређује рад.

Код таквог стања ствари и разлога који су изнети за доношење другостепеног решења, став другостепеног суда се не може прихватити као правилан.

У поновном поступку, другостепени суд ће имати у виду примедбе изнете у овом решењу, а пре свега везано за коначност оспорене одлуке и њену правну природу управног акта.

Стога је ревизијом побијано решење укинито и предмет враћен другостепеном суду на поновни поступак по одредби члана 415. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић